Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A, Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ ese în fiecare dĭ.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 192. Brașovŭ, Sâmbătă 26 Augustŭ (7 Septemvre) 1889.

Brașovŭ, 25 Augustŭ v.

Te-ar cuprinde mila, când privescĭ cum se sbuciumă „patrioții“ kulturegyletiștĭ bătêndŭ câmpii sĕ găsêscă ce au visatŭ ei c'au perdutŭ, décă nu ar trebuĭ sĕ te indigneze nerușinarea, cu care pretindŭ sĕ-șĭ golêscă contribuabilii busunarele, ca sĕ dea mereu banĭ nesățiosului Kulturegylet.

Astfelŭ în Gherla, pe care de rêndulŭ acesta a cădutŭ pĕcatulŭ sĕ audă țipetele și vaetele celorŭ apucațĭ de tarantela maghiarisărei, unŭ „patriotŭ“ kulturegyletistŭ a venitŭ și elŭ cu nenorocita propunere, și i-s'a și primitŭ, ca sĕ se adreseze municipiilorŭ o petițiune de a se impune poporațiunei de prin tóte comitatele un adausŭ de dare pentru Kulturegylet!

Ei bine, acești nesățioșĭ ómenĭ, sub ocrotirea stăpânirei unguresci, au ajunsŭ cu cutezarea până în punctulŭ de a'șĭ bate jocŭ, în dĭua mare și nepedepsițĭ, de poporulŭ contribuabilŭ și mai alesŭ de poporulŭ românŭ contribuabil, căcĭ de Românĭ e locuitŭ Ardélulŭ în cea mai mare parte.

Pe când poporațiunea țêrii e stórsă până la mĕduvă din causa dărilorŭ celorŭ grele; pe când stăpânirea sacrifică sume enorme pentru scopurile ei de maghiarisare, și alte sume marĭ pentru reconstruirea Seghedinului, care acum se dĕrîmă de slabe ce-i suntŭ edificiile; pe când pentru bunăstarea naționalitățilorŭ nu se sacrifică nicĭ unŭ banŭ frântŭ, ci totulŭ numai pentru rassa maghiară: pe atuncĭ patrioții kulturegyletiștĭ se transformă în organe fiscale și, ca și cum arŭ fi de capulŭ lorŭ, dispunŭ de punga poporațiunei contribuabile, ca sĕ i-o svinte prin ajutorulŭ municipiilorŭ în folosulŭ unei reuniunĭ private, dușmane Nemaghiarilorŭ.

Unde trăimŭ óre? In sĕlbătăciile Asiei, unde se potŭ comite atentate de soiulŭ acesta fără nicĭ o témă de pedépsă? Unde e guvernulŭ „liberalŭ și constituțional“ de nu pune capĕtŭ unorŭ asemenea uneltirĭ nelegiuite?

Unde e! Parcă nu acestŭ guvernŭ le-a încurajatŭ, parcă nu elŭ e sufletulŭ Kulturegyletului, parcă nu elŭ a aprobatŭ despoiarea contribuabililorŭ din câteva comitate în folosulŭ esclusivŭ alŭ fondului Kulturegyletului, parcă nu elŭ comite acelésĭ nelegiurĭ mână 'n mână cu kulturegyletiștii, construindŭ asilurĭ de copii și șcóle de statŭ unguresci și numai unguresci, susținute din visteria statului, la care contribue tóte popórele în modŭ egalŭ.

Vorba e, că primi-vorŭ Românii sĕ li-se impună o nouă sarcină pentru o reuniune, care nu numai că nu le aduce nicĭ unŭ folosŭ, dér din contră luptă pentru nimicirea individualității lorŭ naționale?

Prevenimŭ de acum pe fruntașii și conducĕtorii Românilorŭ de prin comitate, ca sĕ se pregătéscă de a combate din rĕsputerĭ pe tótă linia acéstă nouă încercare de atentatŭ, ce'lŭ pregătesce faimosulŭ Kulturegylet.

Incheiemŭ cu cuvintele fóiei guvernamentale „Neues Pester Journal“, care vorbindŭ de jertfele ce s'au adusŭ pentru reconstruirea Seghedinului, dĭce:

„Unŭ strigătŭ rĕsună prin rêndurile greu apĕsațiilorŭ contribuabilĭ ai țĕrii: *strigătulŭ după dreptate!*“

Audĭ-va guvernulŭ măcar acum strigătulŭ acesta alŭ dreptății? Vomŭ vedé!

DIN AFARĂ.

Nouĕ căĭ strategice ruse.

Unŭ ukaz alŭ Țarului cătră ministrulŭ rusŭ de comunicațiă ordonă din considerațiunĭ strategice construirea unei linii ferate, care sĕ lege calea ferată din sudvestŭ cu cea a Vistulei. In ordinŭ se accentuéză necesitatea, d'a se'ncepe imediatŭ construirea. Totodată se mai ordonă mărirea gării din Kovelŭ, de unde se crede că va începe noua liniă ferată. Se mai ordonă construirea următórelorŭ linii strategice: Imerinca-Mohileu la Nistru, Bizula-Bulțĭ, Ocnița-Navasilița-Hotin, Lipcanĭ-Camaradŭ-Orheiu. Lucrările se vorŭ face cu ajutorulŭ soldațilorŭ de infanteriă.

Sporirea grănițerilorŭ rușĭ.

O scire din Brody adeveresce sporirea pădĭtorilorŭ rușĭ de graniță. Numĕrulŭ acestora s'a împătritŭ și vine la 6 schimburĭ unŭ omŭ la o verstă (mai mică ca unŭ chilometru). Gardei grănițere, care mai nainte se ținea de ministerulŭ de finanțe, ér acum se ține de ministerulŭ de rĕsboiu, i-s'au datŭ și oficerĭ, carĭ călărescŭ desŭ de-a lungulŭ graniței.

„Grașdanin“ despre Bulgarĭ și Sêrbĭ.

Dĭarulŭ rusescŭ „*Grașdanin*“ se ocupă de raporturile dintre Bulgaria și Serbia, și dĭce între altele:

„Puternicii Bulgarĭ suntŭ vrăjmașii jurațĭ ai Serbiei, ai Rusiei și ai întregei lumĭ slave, de aceea au și ținutŭ cu tăriă la Austria. Nicĭ unŭ Sêrbŭ nu póte sĕ se considere ca prietinulŭ unui Bulgarŭ, și vice-versa. Aceste douĕ popóre suntŭ dușmane unulŭ altuia, și numai politicii austriacĭ au șciutŭ sĕ profite necurmatŭ și cu succesŭ de acéstă desbinare naturală. Sêrbii, nu trebue sĕ pună nicĭ unŭ temeiu pe sinceritatea Bulgarilorŭ. Mai înainte de tóte ei trebue sĕ caute a fi tarĭ și gata pentru orĭ-ce împrejurărĭ. Serbia nu are nicĭ unŭ portŭ, și fără acésta nu póte sĕ se ridice în viitorŭ. Când cestiunea macedoniană va veni pe tapetŭ (și acésta se va întêmpla mai curênd séu mai târdĭu), Sêrbii vorŭ trebui de faptŭ sĕ resimță puterea bulgăréscă. Și, pentru ca sĕ nu se repeteze atuncĭ nenorocita istoriă din anulŭ 1885, Serbia sĕ fiă tare. Serbia trebue sĕ ocupe celŭ dintâiu locŭ în peninsula balcanică, dér spre a ajunge aci, trebue sĕ se ridice și sĕ nu adresese Bulgarilorŭ apelurĭ sentimentale.

Situațiunea internă în Austria.

Germanii se ocupă în timpulŭ din urmă fórte multŭ de afacerile interne ale Austriei, mai multŭ decâtŭ s'arŭ aștepta dela unŭ imperiu streinŭ, fiă și aliatulŭ Austriei. Ceea ce speréză Germanii din afară este, că va succede a aduce o schimbare în sistemulŭ de guvernare actuală în favórea supremației Germanilorŭ austriacĭ.

Fóiei germane „Schwäbischer Mercur“ i se scrie cu privire la situațiunea internă din Austria între altele: „Peste o lună se vorŭ întruni érăși dietele în Austria. Se pare, că de astădată dietele vorŭ juca unŭ rolŭ mai mare ca de obiceiu și mai alesŭ sesiunea dietei boeme promite a fi importantă nu numai pentru Boemia; se pare, totŭ mai multŭ, că guvernulŭ Taaffe va fi constrînsŭ a-și pune întrebarea, décă mai póte guverna cu maioritatea actuală, căcĭ este îndoiosŭ, décă guvernulŭ va mai fi și în viitorŭ sprijinitŭ de maioritatea de fată. E posibilŭ, că încă se vorŭ puté ținé strînse rêndurile dreptei, dér în realitate ele suntŭ desbinate în întru și este cu neputință, ca partida cehică sĕ mérgă și în viitorŭ mână în mână cu cea clericală și ca partida aristocrației boeme sĕ mai lucre împreună cu cea cehică. Schimbarea acésta este a se mulțămi înainte de tóte victoriei Cehilorŭ tinerĭ la alegerile din urmă dietale“.

„Dér abstrăgêndŭ chiar dela desbinarea în tabĕra cehică, ce o recunoscŭ, chiar foile cehice, este fórte greu cu putință, ca guvernulŭ sĕ se razime pentru durată pe o partidă, care la totŭ prilegiulŭ se arată contrară lui. Nu voimŭ sĕ vorbimŭ aicĭ de politica esterióră, și nicĭ de aceea, câtŭ de multŭ i-a contradĭsŭ atitudinea pressei cehice fată cu întâlnirea împĕrațiilorŭ la Berlinŭ. (Asta-i durerea cea mai mare a Germanilorŭ. Nota trad.) Dér chiar în afacerile interne Cehii se folosescŭ de unŭ limbagiu de care se folosesce numai o partidă opozițională“.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Impresiunĭ din călĕtoriă.

(Urmare și fine.)

Era dĭua schimbării la față și totodată aniversarea onomasticei Maiestății Sale monarchului nostru. Bubuitulŭ tunurilorŭ anunțau acéstă sĕrbătóre.

Natura încă a favorisatŭ acéstă festivitate, căcĭ radĭele sórelui în acéstă dĭ nu erau atâtŭ de ferbințĭ, și unŭ vêntŭ linŭ legăna frundĭele arborilorŭ.

Timpulŭ atâtŭ de favoritorŭ mĕ îmbia a'mĭ continua călĕtoria. Strĕbătusemŭ într'o stradă, ce pórtă unŭ nume istoricŭ: era strada eroului Huniade. O trăsură, purtată de doi cai roibĭ iuțĭ, mĕ aștepta, urcându-mĕ în ea, numai decâtŭ mĕ găsii într'o societate încântătóre, atâtŭ prin buna disposițiă, de care era animată, câtŭ șĭ prin conversațiunea plină de farmecŭ, ce-o susținea cu multŭ spiritŭ o inteligentă și învăpăiată româncă din orașulŭ D., încâtŭ eram cu totulŭ absorbitŭ, fără sĕ fiu în stare a da cea mai mică atențiune priveliștelorŭ în colorile cele mai vii, ce ni-se deșchideau în drépta și în stânga drumului, care ducea spre frumosulŭ orașŭ și vestita citadelă Hunedóra. Acésta era ținta călĕtoriei nóstre: eu, ca iubitorŭ de escursiunĭ și doritorŭ de a mĕ împărtăși de bucuriile și suferințele frațilorŭ mei din tóte unghiurile acestei țerĭ multŭ cercate; ér ceilalțĭ, anume: soția unui fruntașŭ luptătorŭ alŭ causei nóstre naționale, dimpreună cu iubitu-i soțŭ; o drăgălașe fiică a templului muselorŭ române și unŭ tînĕrŭ nu de multŭ împodobitŭ cu laurii Themidei, — urmăriau unŭ altŭ scopŭ.

Pulberea și căldura, ce începea a se simți, nu mĕ făcură sĕ mi-se urască de locŭ, și chiar de m'ar fi neliniștitŭ câtŭ de multŭ, prea pușinŭ îmĭ păsa; dĭle întregĭ așŭ fi totŭ călĕtoritŭ!

Dér unŭ strigătŭ de bucuriă: Étă Hunedóra cu mărĕța'i citadelă! mĕ facù sĕ'mĭ întrerupŭ conversațiunea. Intr'adevĕrŭ mărĕță priveliște! Câtŭ de falnicŭ se înalță citadela din mijloculŭ orașului! Par'că vĕdŭ ochiulŭ de vulturŭ alŭ lui Huniade, alŭ opincarului românŭ, strĕbătênd în depărtare și stândŭ gata sĕ se arunce asupra potopului musulmanŭ. Ce timpurĭ de restriște erau acele pentru fii sĕrmanei Ilene! Dér multŭ mai dureróse suntŭ cele de astădĭ, căcĭ atuncĭ dușmanii erau din afară, ér adĭ suntŭ dinăuntru!

Gândirĭ sfășietóre îmĭ torturau creerii și póte spiritulŭ meu frământându-se cu acestŭ contrastŭ, numai în formă, dintre trecutŭ și presentŭ, m'ar fi făcutŭ sĕ cadŭ în melancoliă, décă nu m'așŭ fi treditŭ deodată, că trăsura se opresce și că suntemŭ înaintea unui otelŭ. Eramŭ în Hunedóra.

*

Sunetulŭ clopotelorŭ anunțau serviciulŭ divinŭ la tóte bisericele. Ca Românŭ și creștinŭ aveam sĕ-mĭ împlinescŭ datorința față de biserica mea și fața de Dumnedĭeu. In câteva momente îmĭ schimbaiu vestmintele de călĕtoriă și eram gata de a urma tovarășilorŭ de drumŭ, carĭ încă se îndreptară spre biserică.

Unŭ teancŭ de scrisorĭ, ce le aducea sub brațŭ fruntașulŭ nostru din Deva, îmĭ atrase atențiunea.

— Unde ducĭ acea archivă, d-le? — ilŭ întrebaiu eu.

— Vei sci, că astădĭ ținemŭ aicĭ adunarea despărțĕmêntului Associațiunei trans. pentru literatura și cultura poporului românŭ.

— Ei, și d-ta, cum se vede, eștĭ secretarulŭ acestui despărțĕmêntŭ. Acum înțelegŭ scopulŭ călĕtoriei d-vóstrĕ. Mĕ simțŭ fórte fericitŭ putêndŭ lua și eu parte la acéstă adunare, — îi rĕspunseiu eu.

Ajunșĭ în biserică, o clădire din secolulŭ trecutŭ, dér bine îngrijită și frumosŭ împodobită, furămŭ surprinșĭ de unŭ publicŭ fórte numerosŭ, atâtŭ din locŭ câtŭ și din giurŭ. Serviciulŭ divinŭ, celebratŭ cu multă pietate și sentimentŭ, a fostŭ fórte edificătorŭ pentru mine.

La 11 óre se deșchise ședința adunării. Cu adunarea despărțĕmêntului Associațiunei trans. coincise și adunarea învĕțătorilorŭ din acelŭ ținutŭ. Românii Hunedorenĭ putéu dĭce, că se aflau în nisce momente de adevĕrată bucuriă și veseliă.

„O vedemŭ acésta mai limpede în afacerea disolvării societății de lectură a studenților̆ cehĭ din Praga. Deşi fiă-care trebue sĕ recunóscă, că guvernulŭ a fost în dreptŭ, sĕ nu mai sufere, ca studenții sĕ facă manifestațiunĭ politice şi sĕ-şĭ arate în modŭ demonstrativŭ sêmțĕmintele panslaviste şi franceso-file (sic!), totuşĭ întréga pressă cehică se ridică în contra guvernului şi discută afacerea aşa, ca şi când ar fi vorba de poporulŭ cehicŭ şi nu numai de studențĭ, carĭ au trimisŭ deputațĭ la congresulŭ studențiţorŭ şi o adresă la Parisŭ. Cehii amenință pe față guvernulŭ. Celŭ ce cetesce foile cehice nu va crede nicĭ decum, că aceştia represintă o partidă, care sĕ fiă unŭ radimŭ guvernului. Décă ,vomŭ adauge la acésta, că maioritatea dietei dalmatine a publicatŭ tocmai acuma un programŭ, în care se ridică postulatulŭ dreptului publicŭ croatŭ şi se cere unirea Dalmației cu Croația, vomŭ recunósce, că atâtŭ la nordŭ câtŭ şi la sudŭ s'au strămutatŭ raporturile partidelorŭ şi că, décă şi nu voiescŭ sĕ admită o schimbare din parte-le defapt s'a sĕvêrşitŭ o mare schimbare, care face cu neputință, de-a privì în maioritatea, pe care s'a rădimat până acuma guvernulŭ, încă şi adĭ o partidă a guvernului".

După părerea fóiei germane, n'ar mai fi dér altă scăpare, decâtŭ a chema la putere în Austria partida Germanilor suprematiştĭ. Dorința acésta germană va fi însĕ, credemŭ, în împrejurările de față mai greu de realisatŭ, decâtŭ reîmpăcarea Cehilorŭ cu cabinetulŭ Taaffe.

Manifestațiuni cehice.

Preşedintele clubului *Cehilorŭ tinerĭ*, deputatulŭ Engel, s'a presentatŭ în localitățile *societății de lectură disolvate*, unde a fostŭ primitŭ de întregulŭ comitetŭ. Elŭ sĕ fi mersŭ acolo cu scopulŭ, ca sĕ asigure maioritatea în noua societate, ce voescŭ sĕ-o înființeze studenții, pentru Cehii tinerĭ.

*

„Narodni Listy" asigură, că junimea cehică a devenitŭ matură şi nu mai lasă a fi tractată *cu nuieua* nicĭ nu mai are *frică*. Devisa. „că suntemŭ unŭ poporŭ tênĕr şi ca porumbii" s'a ştersŭ din lecsiconulŭ studenților̆ cehĭ. S'a ridicatŭ o nouă generațiune de mii şi mii, cu care trebue sĕ socotéscă altfelŭ de totŭ. Junimea cehică e pĕtrunsă de convingerea *că acelora le merge mai rĕu, carĭ se temŭ şi se supunŭ.*

*

„Hlas Naroda" aşigură, că Cehii îşĭ vorŭ încorda tóte puterile lorŭ spre a câştiga Cehilorŭ drepturile lorŭ neştirbite de limbă şi în teritoriulŭ de limbă germană.

*

„Narodni Listy", organulŭ Cehilorŭ tinerĭ, a esprimatŭ din incidentulŭ *visitei Țarului în Berlinŭ* speranța, că o apropiere între Germania şi Rusia va avé bune urmărĭ şi pentru Boemia. Față cu acéstă scrie „Politik": *„O alianță germană-ruséscă* ar amenința în primulŭ rêndu *interesele de viață ale poporului cehicŭ* şi noi (Cehii) amŭ trebui sĕ protestămŭ cu tótă energia contra planului, ca, după cunoscuta formulă a lui Lamanski, *sĕ contribuimŭ la întărirea opozițiunei în parlamentulŭ germanŭ"*. Cu alte cuvinte „Politik" se teme, ca nu cumva Boemia sĕ fiă cu timpulŭ anecsată de Germania.

*

Aristocrațimea şi preoțimea boemă începe a lua posiție față cu mişcarea Cehilorŭ tinerĭ. Diarulŭ clericalilorŭ şi aristocraților̆ „Hlas" a produsŭ sensațiă printr'unŭ articolŭ, în care *felicită pe guvernŭ, că a disolvatŭ reuniunea de lectură* a studenților̆ cehŭ din Praga, şi cere, ca sĕ se procédă cu cea mare rigóre în contra diferiților̆ conducĕtorĭ ai Cehilorŭ tinerĭ şi în contra unorŭ profesorĭ de universitate, carĭ, precum dice numita fóiă, înveninéză junimea cu veninŭ nihilisticŭ şi anti-religiosŭ.

SCIRILE DILEI.

Reforma universitară. Ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucțiune a învitatŭ corpulŭ profesoralŭ universitarŭ sĕ se pronunțe asupra următórelorŭ douĕ puncte de reformă universitară: restrîngerea libertății de învĕțămêntŭ, fiindŭ constatatŭ, că nu toțĭ elevii universitarĭ îşĭ vĕdŭ de carte, ci perdŭ vremea şi mănâncă banii, cum suntŭ şi unii stipendiştĭ, de géba fără sĕ facă vr'o ispravă; desființarea banilorŭ de colegii, pentru ca sĕ se pună căpĕtŭ neegalității veniturilorŭ profesorilorŭ.

***

Regretatului Eminescu îi consacră „New-Yorker Volkszeitung" unŭ articulŭ plinŭ de laude.

***

Tenorulŭ Gabrielescu. „Românulŭ", scrie, că distinsului nostru artistŭ, tenorului Grigore Gabrielescu, i-s'a făcutŭ în séra de 20 Augustŭ 1889, cu ocasiunea representațiunei operei „Il Re di Lahore", la Fermo (Italia) o adevĕrată manifestațiune atâtŭ de publicŭ câtŭ şi de ceilalțĭ artiştĭ.

***

Discreditatŭ. Oraşulŭ Budapesta a vrutŭ sĕ contracteze unŭ împrumutŭ de 25 milióne. Terminulŭ a espiratŭ la 2 Septemvre, fără ca sĕ se fi făcutŭ vr'o ofertă. Cum vedemŭ, datoriile ce le facŭ „patrioții" au spăriatŭ lumea.

***

Inşĕlătoriă neisbutită. Sergentulŭ majorŭ N. Gubesch din garnisóna Bistriței a pusŭ mâna, nu se scie cum, pe libelul de depunerĭ făcute de locotenentulŭ Münster la cassa de economii, şi printr'unŭ soldatŭ dela reg. 63 de inf. încercà la 24 Augustŭ n. sĕ ridice 600 fl. din cassa de economii a districtului. Funcționarilorŭ institutului li-se părù lucrulŭ suspectŭ, opriră libelulŭ, chemară pe oficerulŭ respectivŭ şi aşa se descoperì înşelătoria. Sergentulŭ mărturisì totŭ şi fù arestatŭ. Nóptea însĕ scăpà din arestŭ, şi ca sĕ scape de pedépsă se împuşcà.

***

Tabla comemorativă aşedată pe casa din Cluşiu, în care s'a născutŭ regele Mateiu Corvinŭ, s'a desvĕlitŭ la 2 Septemvre.

***

Sinucidere. In Cluşiu s'a împuşcatŭ studentulŭ gimnasistŭ Géza Zoltani din Chezdi-Oşorheiu. Avea sĕ facă esamenŭ de corigere din matematică şi fisică, dér fiindcă timpulŭ nu l'a folositŭ pentru pregătire, a preferitŭ mórtea decâtŭ sĕ cadă încă odată.

***

Lucrulŭ de mână. După cum cetimŭ în unele foi germane, acestŭ obiectŭ a cuprinsŭ în Germania şi în alte state înaintate în cultură unŭ terenŭ de activitate fórte întinsŭ. In anulŭ de față s'au ținutŭ în Germania 13 cursurĭ pentru învĕțătorĭ. Tóte aceste cursurĭ au fostŭ fórte cercetate, trecêndŭ numĕrulŭ participanților̆ cu multŭ peste sută. Societățĭ de tóte categoriile, precum şi privațĭ de tóte branşele sociale contribue unanimŭ pentru promovarea şi rĕspândirea acestui ramŭ culturalŭ economicŭ.

***

Focŭ. „B. H." află din Papa, că în comuna Szücs din comit. Vesprimŭ, au arsŭ 27 de case în câteva ore. Şi-au aflatŭ mórtea în focŭ şi 17 persóne, anume 8 bărbațĭ, 5 femei şi 4 copii.

***

Din Seghedin se anunță, că cheul, acea parte a țĕrmului Tisei, care este sub podŭ, a începutŭ Sâmbătă a se surpa într'o lungime de 100 şi într'o lățime de 40 de metri şi până Dumineca s'a mai cufundatŭ cu 2 metri. Ministeriulŭ a trimisŭ acolo pe unŭ inginerŭ superiorŭ şi pe unŭ consilierŭ technicŭ ca sĕ facă cercetărĭ. Se constată, că cheulŭ are tendința de a se cufunda şi mai tare. Câțĭ banĭ câştigațĭ cu amarŭ ai contribuabililorŭ nu se vorŭ cufunda împreună cu elŭ!

***

Hipodromulŭ. Mâne séră Sâmbătă va fi interesantă producțiunea dela hipodromŭ. Intre alte jocurĭ variate, va fi o luptă între unulŭ din membrii societătii şi între persóne din publicŭ, care vorŭ voi sĕ se ia la luptă. Celŭ care va trânti pe luptaciulŭ societății, va primi unŭ premiu de 50 fl.

Asigurarea bĕtrâneții şi a invaliditătii în Germania.

„Naționalulŭ" a promisŭ cu altă ocasiune, că va reveni asupra proiectului de lege privitóre la asigurarea bĕtrâneței şi a invalidității. Acum dă în resumatŭ cuprinsulŭ acestui proiectŭ în următórele:

Terdința legii. Nu mai este unŭ secretŭ pentru nimenĭ, că seria de legĭ uvriere propuse şi susținute de principele Bismarck au dreptŭ țintă înlocuirea socialismului revoluționarŭ prin acela de statŭ. Astădĭ proiectulŭ, aşa cum a fost modificatŭ, amendatŭ de parlamentŭ, încă nu are puterea de lege; elŭ aştéptă aprobarea consiliului federalŭ spre a fi apoi supusŭ sancțiunei imperiale.

Asigurații. Orĭ-ce individŭ, bărbatŭ séu femeiă, meseriaşŭ séu slugă, ucenicŭ séu calfă, care muncesce pentru o leală, ce nu întrece suma de 2000 mărcĭ séu 2500 lei anualŭ, e supusŭ asigurării pentru bătrânețe şi invaliditate. Vêrsta la care se impune lucrătorului, ca sĕ încépă a'şĭ plăti taxele de asigurare e cea de 16 anĭ. S'a făcutŭ socotéla de numĕrul supuşilorŭ germanĭ, carı vorŭ beneficia de noua lege, şi s'a găsitŭ, că elŭ se urcă aproximativŭ la vre-o 10—15 milióne de viitorĭ asigurațĭ.

Condiții de asigurare. Orĭ-ce persónă asigurata primesce la vêrsta de 70 anĭ împliniţĭ o rentă dela Statŭ; de asemenea o primesce în casŭ de a fi ajuns în stare de incapacitate de muncă permanentă. In capacitatea de muncă se dovedesce prin faptulŭ, că produsulŭ muncei nu represintă nicĭ a şésea parte din valórea muncei normale. Renta variază după clasa, din care face parte lucrătorulŭ asiguratŭ. Clasele suntŭ în numĕrŭ de patru; ele stau în raportŭ cu léfa anuală a persónei asigurate. Face parte din clasa I celŭ care are o léfă anuală de 350 mărcĭ din a II-a celŭ cu o léfă până la 550 mărcĭ, din a III-a până la 850 mărcĭ şi în sfêrşitŭ din a IV-a clasă celŭ care câştigă anualŭ mai multŭ de 850 mărcĭ.

Contribuțiunĭ. Persóna aflată în categoria asigurațilorŭ trebue sĕ plătéscă Statului o contribuțiă sĕptĕmânală după clasa, din care face parte. In prima clasă contribuția e de 14 pfenigĭ pe sĕptĕmână, în a doua de 20, în a treia de 24 şi în a patra clasă de 30 de pfenigĭ pe sĕptĕmână. Cu unŭ cuvêntŭ acéstă contribuțiă variază între 8 şi 15 lei pe anŭ, anulŭ socotitŭ pe 47 sĕptĕmânĭ în locŭ de 52, — şi acésta în vederea sezonului mortŭ, ce are mai fiă-care ramură de industriă. S'a dispusŭ încă, că aceste contribuțiunĭ sĕptĕmânale sĕ fiă plătite jumĕtate de patronŭ, jumĕtate de lucrătorŭ.

Rente. La plata rentelorŭ Statulŭ contribue cu o taxă fixă de 50 mărcĭ anualŭ. Unŭ lucrătorŭ, care a atinsŭ vêrsta de 70 anĭ fără sĕ deviă invalidŭ, şi care a contribuitŭ celŭ puținŭ timpŭ de 40 anĭ la asigurare, va avé dreptŭ la o rentă anuală de 106 mărcĭ, pentru ântâia clasă, de 134.60 mărcĭ pentru a doua clasă, de 162.80 mărcĭ pentru a trea clasă şi în sfêrşitŭ de 191 mărcĭ pentru a patra clasă. Cu unŭ cuvêntŭ renta variază între 133 şi 238 lei anualŭ. Renta de invaliditate e celŭ puținŭ de 110 mărcĭ, adecă 137 lei, la carĭ se adaogă pentru fiă-care sĕptĕmână de contribuțiă câte 2 pfenigĭ, pentru clasa ântâia, câte 6 pentru clasa a doua, câte 9 pentru clasa a treia şi câte 13 pentru clasa a patra, aşa că în clasa cea mai înaltă renta póte atinge maximulŭ de 293 mărcĭ séu 367 francĭ. Se ține socotéla de contribuțiile, ce unŭ lucrătorŭ órecare ar fi plătitŭ succesivŭ în mai multe clase.

Administrația. Administrația oficiilorŭ de asigurare se va încredința unorŭ funcționarĭ ai Statului, asistațĭ de unŭ comitetŭ compusŭ din patronĭ şi lucră-

---

Dér în programulŭ festivităților̆ acelei dile se cuprindea unŭ punctŭ încă şi mai înveselitorŭ.

Damele române, associate fidele ale tuturorŭ întreprinderilorŭ nóstre culturale, voiau, ca şi dênsele sĕ contribue la splendórea acelei dile mărețe pentru Românii Hunedorenĭ. Arangiară o petrecere în favorulŭ Reuniunei femeilorŭ rom. din comitatulŭ Hunedórei pentru promovarea industriei de casă la poporulŭ românŭ. Etă o coincidență încă şi mai fericită . . .

După muncă grea şi ispravă multă — Românului îi place sĕ mai şi petrécă, sĕ se mai prindă şi la câte-o horă veselă. Şi Dómne! ce horă veselă, ce cunună împletită din alese florĭ românescĭ se întinse prin şpațiósa sală de jocŭ, situată în partea stângă a legendarei Cerne. „Hai în horă de-a juca, că eu inima ți-oiu da" — cu atâtŭ farmecŭ întona musica, încâtŭ păreamŭ înaripațĭ.

Şi cum hora se mişca, ca nisce valurĭ undulătóre, intensiva lumină a multelorŭ lampe făcea sĕ strălucéscă frumosulŭ şi falniculŭ nostru costumŭ naționalŭ, ce era purtatŭ de inteligenta şi plina de farmecŭ dómna Elena Hossu Longinŭ, fiica devotatului nostru luptătorŭ G. Popŭ de Băsescĭ, de d-na Elisa Popŭ, de d-na Maria Oprea; şi de d-şórele: Popovicĭ din Hunedóra.

Frumósa nóstră horă după cât-va timpŭ încetă, pentru a face locŭ altorŭ jocurĭ. In trei marĭ colóne, cuadrilulŭ primŭ întrunise şése-decĭ şi patru de părechĭ. Colónele arangiate aşteptau numai semnalulŭ musicei, ca sĕ între în jocŭ. Musicanții, neaflându-şĭ pe semne notele, — căcĭ dór şi Țiganii noştri sciu adĭ cânta pe note, — ținură o pausă cam pré îndelungată. Folosescŭ acestŭ momentŭ, mĕ adresezŭ către dânțătórea mea şi o rogŭ a-mĭ sta într'ajutorŭ, ca sĕ-mĭ completezŭ albumulŭ damelorŭ de la petrecere. Cu plăcere îmĭ oferì serviciulŭ, mĕ făcù însĕ atentŭ, ca sĕ-mĭ însemnezŭ bine în îndoiturile creerilorŭ tóte numele.

Nu sciu, décă memoria nu mĭ-a fost infidelă; dér onorații cetitorĭ rĕsfoindŭ prin acelŭ albumŭ vorŭ cetì numele d-nelorŭ: A. Vladŭ din Orĕştiă, M. Bontescu din Hațegŭ, Elisabeta Dănilă, Elena Tulea, Maria Dima, A. Păcurarŭ protopopésă în Ilia, Amalia Dionisie Popŭ, d-na Constantin Popŭ, d-na Lucreția Rațikövi, d-na Munteanŭ, d-na Stoichița, d-na Mureşanŭ, d-nele Şinca.

Ér între d-nişóre: gentila d-şóra Valeria Cuteanŭ, profesóră în Hațegŭ, amabila d-şóră Victoria Vladŭ, nepóta celebrului nostru publicistŭ G. Barițŭ, d-şóra Maria Dima, d-şórele Boteanu, d-şóra Munteanŭ şi d-şórele Socander. De cumva mi-a scăpatŭ vr'unŭ nume, mĕ rogŭ de o miiă de orĭ sĕ fiu scusatŭ.

Până 'n revărsatulŭ dilei a ținutŭ veselia şi bucuria. Am părăsitŭ şi eu sala de jocŭ, plăcutŭ impresionatŭ, dér nu ca sĕ mĕ légănŭ în „visurĭ dulcĭ", ce mi s'au poftitŭ — căcĭ cine mai putea durmi, — ci ca sĕ visitezŭ frumósa citadelă a lui Huniade, fonderia de ferŭ şi alte lucrurĭ, carĭ meritau atențiune, şi despre carĭ o sĕ vĕ raportezŭ cu ocasia proximă.

Atletulŭ.

torĭ. Plata renteloră sĕ va face în fiĕ-care lună de administrația poșteloră, care va sluji ca bancheră alŭ oficiului de asigurare. Acéstă plată se va efectua în urma presentării, de către asiguratŭ, a unui bonŭ liberatŭ de oficiulŭ de asigurare, ér plata contribuțiiloră se face de asigurațĭ prin mijloculŭ unoră timbre lipite pe unŭ libretŭ ce pórtă numele asiguratului. Acestŭ libretŭ se reînoesce în fiă-care anŭ.

Congresulŭ Orientaliștiloră.

In anulŭ acesta congresulŭ Orientaliștiloră s'a ținutŭ în Stockholm. Adunareă a deșchis'o Regele, salutândŭ de buna venire pe óspețĭ în limba francesă. Br. Kremer mulțămì regelui pentru scutulŭ oferitŭ studieloră Orientale. Au asistatŭ la congresŭ și delegațĭ ai Turciei, Persiei, Egiptului etc. A vorbitŭ la congresŭ și unŭ preotŭ parsŭ din Bombay. Séra a fostŭ banchetŭ în castelulŭ Drottningholm. In toastulŭ sĕu regele sĕrbători congresulŭ ca pe o unire a Orientului și Occidentului. Trimisulŭ Persiei Muhsim Khan toastă pentru Regele.

Corespondența „Gaz. Trans".

De pe malulŭ Tĕrnavei micĭ, 31 Aug. 1889.

Stimate d-le Redactoră! Vĕ rogŭ sĕ dațĭ locŭ în prețuitulŭ diarŭ ce redactațĭ următóreloră șirurĭ:

Mi-se umple inima de bucuriă, când vĕdŭ, că și Tĕrnăvenii noștri mai dau semne de vieță. Vieța nóstră națională vegeta sub împregiurările cele grele ale timpului, era ca și flórea cea veștedită, carea cu nerăbdare aștéptă influința binefăcĕtóre a unei ploi rĕcoritóre.

De când s'a mai arangiatŭ și prin ținuturile nóstre câte o petrecere românéscă, mi-se pare că totŭ lucrulŭ a luatŭ altă față. Chiar și poporulŭ începe a cugeta altcum, începe a deveni consciu de ceea ce e, că e Românŭ destinatŭ de provedință de a trăi ca Românŭ, liberŭ și fericitŭ.

Precum am accentuatŭ mai susŭ, eu sunt de firma credința, că progresulŭ acesta destulŭ de îmbucurătoră în prima liniă este de a se atribui petreceriloră românescĭ arangiate de câtva timpŭ încóce. Numai aicĭ s'a pututŭ convinge Românulŭ Tĕrnăvĕnŭ, că elŭ nu e după cum îlŭ descriu strĕinii din rĕutate, ci e unŭ poporŭ plinĭ de vieță cu limba și naționalitatea sa, care trebuescŭ respectate, și poporulŭ românŭ pretinde chiar a i-se respecta.

Cu acéstă ocasiune dați'mĭ voiă D-le Redactoră, sĕ vĕ descriu o festivitate singuratică în feliulŭ ei, ce s'a ținutŭ în 26 Augustŭ în comuna Bobohalma.

Lunĭ în preséra Sf. Mării, Stim. D-nă Maria Popŭ, soția marelui proprietarŭ Nicolau Popŭ din Bobohalma, și-a serbatŭ diua onomastică. Serbarea acésta, menită altcum a fi mai multŭ în unŭ cercŭ mai restrînsŭ familiarŭ, totușĭ pentru mulțimea învitațiloră cu dreptulŭ póte lua caracterulŭ unei petrecerĭ publice. Séra pe la 6 óre în sunetulŭ cântăriloră românescĭ toțĭ óspeții au fostŭ de față. Nu sunt în stare sĕ descriu afabilitatea și bunăvoința, cu care au fost primițĭ toțĭ cei învitațĭ. Pe la 8 óre s'a servitŭ o cină rară, în decursulŭ căreia s'au ridica mai multe toaste întru sănĕtatea Dómnei Popŭ, precum și a ficei sale Maria Munteanŭ din Brașovŭ. După ridicarea mesei s'a începutŭ danțulŭ cu „Ardeleana" și „Hora." Costumulŭ naționalŭ și astădată a fostŭ fórte bine representatŭ. Durere însĕ, Onorate D-le Redactoră, că noi tineretulŭ, fiindŭ în numĕrŭ mai micŭ, nu amŭ fostŭ în stare sĕ satistfacemŭ dorinței publicului, de a juca jocurile strămoșescĭ-naționale !„Călușerulŭ" și „Bătuta". Căcĭ cu totŭ dreptulŭ potŭ dice, că festivitatea acésta a respiratŭ întru tóte celŭ mai curatŭ simțŭ naționalŭ, și asta în linia primă este a se atribuì Stimatei d-ne Maria Munteanŭ, carea s'a nisuitŭ din tóte puterile, ca festivitatea sĕ decurgă românesce în sensulŭ celŭ mai strînsŭ alŭ cuvântului. In speciă a storsŭ admirațiunea publicului joculŭ românescŭ „Brâulŭ", care fiindŭ condusŭ de D-sa, s'a esecutatŭ cu multă desteritate și tactŭ. Petrecerea a duratŭ în modulŭ celŭ mai vialŭ până diminéța la 8 óre, când fiă-care óspe, ducĕndŭ cu sine o mulțime de suvenirĭ plăcute, s'a reîntorsŭ pe la ale sale. Eu din parte'mĭ gratulezŭ Dómnei Popŭ din inimă, și dorescŭ, că diua Sântei-Mării sĕ o ajungă întru mulțĭ anĭ fericițĭ în mijloculŭ familiei sale.

Unŭ participante.

Mulțămite publice.

Onorate Domnule Redactoră! Bine voițĭ a publica în colónele prețiosului d-vóstrĕ diarŭ următórele rêndurĭ:

Corpulŭ învĕțătorescŭ, dimpreună cu cu tinerii studențĭ din locŭ au întocmitŭ în anii trecuțĭ aicĭ mai multe petrecerĭ, cu scopulŭ de a-se înființa o „bibliotecă poporală". Despre resultatulŭ bănescŭ alŭ acestoră petrecerĭ, reușita s'a publicatŭ înmediatŭ în prețuitulŭ d-vóstră diarŭ, cu escepțiune de resultatulŭ colecteloră făcute în cărțĭ; și acésta din motivulŭ că, de o parte s'au adunatŭ pré puține, ér de altă parte membrii comitetului fiindŭ rĕspândiți la studiu, de abia în véra anului curentŭ s'au pututŭ întruni în modŭ formalŭ. Decĭ, ca însĕrcinatŭ din partea acestui comitetŭ și în posițiunea mea de bibliotecară alŭ acestei școle, vĕ rogŭ sĕ binevoițĭ a da locŭ mulțumitei, ce se aduce pe acéstă cale tuturoră d-loră, carĭ binevoiră a dona cărțĭ bibliotecei poporale, ce se înființéză aicĭ, și în specialŭ d-lui C. Jrimia stud. absolut. de clasa a VII gim. în Brașovŭ, care din iubirea către progresarea și înaintarea iubitului nostru poporŭ Românescŭ — a donatŭ bibliotecei 18 cărțĭ destulŭ de corĕspundĕtóre.

Tohanulŭ-vechĭ în 29 Augustŭ 1889

Stefanŭ Iozonŭ
învĕț. diriginte.

Comitetulŭ bisericescŭ gr. cat. din *Bandŭ* aduce cea mai fierbinte mulțămită publică mărinimosului sĕu donatoră Surducanŭ Gavrilă, care a donatŭ pentru biserica gr. cat. casa sa din piéța Bandului și 4 jugĕre de locŭ în prețŭ de 2000 fl. v. a.

Comitetulŭ bisericei gr. cat. din Bandŭ.

Multŭ on. d-nŭ *Aureliu P. Florianŭ*, capelanŭ militarŭ c. r. în Bosnia, a dăruitŭ însemnata sumă de 50 fl. v. a. pentru acoperirea speseloră împreunate cu zidirea bisericei gr. cat. din comuna sa natală Racovița.

Pentru acéstă faptă generósă ne simțimŭ îndatorațĭ a-i aduce și pe calea publicității „mulțămita și recunoscința nóstră" urându-i dile îndelungate și fericite!

In numele credincioșiloră din parochia gr. cat. a Racoviței (protopp. Sibiiului).

Racovița, Iulie 1889.

Ioane Trifu, curat. prim., Iosifŭ Majerian, curatorĭ bisericescĭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS".

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Dresda, 6 Septemvre. Părechea împĕrătéscă a sositŭ aci. La gară a fostŭ salutată de Maiestățile Loră Regele și Regina Saxoniei. Primarulŭ ținù o vorbire, în care accentuà, că regimentele saxone se voră dovedi din nou gata de luptă ca puternică apĕrare a patriei. Adĭ cetățenii au reînoitŭ cu entusiasmŭ votulŭ loră de fidelitate către împĕratulŭ, care e celŭ mai distinsŭ și mai puternicŭ scutŭ alŭ păcii.

Belgradŭ, 6 Septemvre. Regina Natalia a desemnatŭ în scrisorĭ către persóne private diua de 14 Septemvre pentru plecarea sa către Serbia și declară totodată, că nu i-se pregătesce nicĭ o primire.

Copenhaga, 6 Septemvre. Marele principe succesoră alŭ tronului se întórce dela manevrele din Hanovera, unde plécă în 12 Septemvre, la Fredensborg îndĕrătŭ.

DIVERSE.

Jubileulŭ unui diarŭ. In 1 Septemvre a. c. și-a serbatŭ „Neue Freie Presse" — organulŭ vienezŭ alŭ „Alianței Israelite" — iubileulŭ de 25 de anĭ alŭ esistenței sale. Cu aaéstă ocasiune scrie diarulŭ „*Deutsches-Volksblatt*" unŭ articolŭ sĕrbătorescŭ sub titlulŭ „25 de anĭ de corupțiune", biciuindŭ „venalitatea, lăcomia de banĭ și nerușinata parțialitate" a numitului diarŭ. Vomŭ estrage ca probă următórele pasage: „Economist", așa se numesce o rubrică din „N. Fr. Presse" și se afirmă, că acéstă parte a fóiei e cea mai rentabilă și cea mai roditóre. Ar trebui sĕ scriemŭ colóne întregĭ spre a arăta, câtŭ de multŭ a pĕcătuitŭ acestŭ „Economist" în contra bunăstării poporului. 25,000 fl. sĕ fi primitŭ „N. Fr. Presse" dela Hirsch alŭ Turciloră, când era vorba ca populația austriacă sĕ fiă înșelată cu losurile turcescĭ; cea mai mare parte din cei 100,000 de fl., carĭ au fostŭ aruncațĭ pentru coruperĭ în afacerea căli ferate galițiene, — sĕ-i fi primitŭ „N. Fr. Presse"; pentru atitudinea ei în afacerea gării de Nord, sĕ fi fostŭ ea cu o enormă sumă „remunerată". Aceste acusărĭ se facŭ în publicŭ de către tótă lumea și „fóia lumei", care pretinde a se lupta pentru cele mai înalte bunĕtățĭ ale omenirei, pentru libertate și pentru cultură, nu a aflatŭ până astădĭ nicĭ unŭ cuvêntŭ, de a combate aceste acusărĭ. Și precum pe terenulŭ economicŭ și politicŭ, așa și pe celŭ socialŭ „N. fr. Presse a priceputŭ totdéuna, de a zări folósele semeniloră sĕi, și vai de acela, care ar fi cutezatŭ sĕ i-se opună, căcĭ ar fi fostŭ declaratŭ ca obscurantŭ din evulŭ mediu, ca reacționarŭ și blăstĕmulŭ seculului alŭ 19-lea s'ar fi invocatŭ asupra lui. Pentru-că profesorulŭ Lorenz, ca sĕ amintimŭ numai unŭ casŭ, odată în Coridorulŭ universității vieneze a oprit pe unŭ reporter jidanŭ și l'a datŭ afară, „N. fr. Presse" a pusŭ în mișcare cerulŭ și iadulŭ, a mințitŭ, a calumniatŭ și nu s'a liniștitŭ până ce Lorenz n'a părăsitŭ Universitatea. „Invĕțațiloră jidanĭ din c ntră li-s'au făcutŭ atâtea reclame, până ce lumea în fine era convinsă de însemnătatea loră scientifică și li-se oferiau cele mai înalte și mai onorifice posițiunĭ.

Esposițiunea din Parisŭ. Étă tabloulŭ recapitulativŭ alŭ recompenseloră propuse de juriele grupuriloră: Numĕrulŭ esposanțiloră este de 56.012, dintre carĭ 859 nu iau parte la concursŭ fiindŭ membrii ai juriului. Juriulŭ grupuriloră a propusŭ sĕ se dea; 890 premiurĭ marĭ, 5.599 medalii de aurŭ, 11.104 medalii de argintŭ, 10.985 medalii de bronzŭ, 9.027 mențiunĭ onorabile. Totalulŭ recompenseloră este de 37.605, dintre care 32.468 suntŭ acordate esposanțiloră și 5.137 colaboratoriloră loră.

O aniversare. E vorba sĕ se organiseze pentru diua de 12 Octomvre la Parisŭ o mare serbare americană în onórea aniversării a 397-a a descoperirei Americei de către Cristof Columb. D-lŭ Alphaud, unulŭ din organisatorii exposiției, se va însărcina cu tóte pregătirile în numele coloniei americane. Delegațiunĭ se voră duce la Eliseu și la Hotel de Ville. O serbare nautică se va face pe Sena, unde o flotilă va aminti pe aceea ce comanda altă dată Cristof Columb. Unŭ cortegiu istoricŭ se va îndrepta spre l'île des Cygnes și diua se va termina printr'unŭ banchetŭ, apoi printr'o serbare de nópte la Esposițiă.

Cununiă. D-lŭ *Teodorŭ Nagy* teol. abs. și d-șóra *Iulia Popŭ* îșĭ voră serba cununia loră în 8 Septemvre n. c. în biserica gr. cat. din Hădărău. — Felicitările nóstre!

ULTIME SCIRĬ.

Alegerile în Francia.

Alegerile în Francia pentru corpurile legiuitóre se voră face în 22 Septemvre a. c. după listele stabilite în diua de 31 Martie anulŭ curentŭ. Scrutinulŭ va dura numai o di.

Conformŭ legei din 17 Iulie 1889 candidaturile multiple nu suntŭ admise și se întroduce obligarea declarației prealabile.

Unŭ decretŭ specialŭ stabilesce, că alegătorii Reuniunii și Guianei francese suntŭ convocațĭ numai pe diua de 6 Octomvre, pe când în India, Senegal, Martinica și Guadelupa alegerile se voră face totŭ în 22 Septemvre.

*

Ministrulŭ de interne *Constans* a provocatŭ pe toțĭ prefecții, ca sĕ nu priméscă nicĭ o declarațiune din partea lui *Boulanger*, *Rochefort* și *Dillon*.

„XIX Siecle" aduce scirea, că pe *Boulanger* l'ar fi sfătuitŭ unii a merge la Parisŭ câteva dile înainte de alegerĭ și a se presenta tribunalului de statŭ. Presența lui ar pretinde reasumarea procesului și Boulanger ar puté deocamdată sĕ fiă earĕșĭ alesŭ ca deputatŭ.

Prințulŭ *Victor Napoleon* a declaratŭ, că dânsulŭ nu va publica nicĭ unŭ manifestŭ electoralŭ: programulŭ lui este pré bine cunoscutŭ, elŭ se cuprinde în cuvêntulŭ: *imperialismulŭ*.

Rectificare. Intr'o parte a edițiunei de erĭ, pe pagina a doua, colóna a treia, scirea: „Servitóre spurcată", rêndulŭ 3, s'a strecuratŭ o eróre, fiindŭ tipăritŭ Spimușŭ în locŭ de *Șoimușŭ* precum trebue sĕ fiă. — Pe pagina a treia, colóna a doua, rêndulŭ 24, sĕ se citéscă: *Galaction Șagău*.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 6 Septemvre st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.42	Vênd.	9.45
Argintŭ românescŭ -	„	9.37	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.45	„	9.48
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.75
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.75
Galbinĭ	„	5.54	„	5.59
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.—	„	125.—
Mărcĭ germane - -	„	53.—	„	58.25

Cursulŭ la bursa de Viena

din 5 Septemvre st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	99.35
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.45
Imprumutulŭ căiloră ferate ungare - -	—.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	117.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.65
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.65
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.65
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.65
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.65
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců - - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	129.75
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.50
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.35
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	110.—
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	138.—
Acțiunile băncei austro-ungare - -	907.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	315.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	304.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.64
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - - -	9.48
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	58.25
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.20

Editoră și Redactoră responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cancelaria Negruțŭ

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

1,52—23

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tracteză cestiunĭ literare și scienţifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individiḑilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ, lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XV. — Apare în broșurĭ lunare câte de $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ cóle, și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoţilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scienţifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă *sĕu învĕțăturĭ pentru poporŭ* culese din diarulŭ unui scolarŭ de *Dr. Georgiu Popa.* — Opulŭ acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita idee, de a publica prin opulŭ de față unŭ diarŭ de școlă, ce și-lŭ făcuse ca elevŭ de anul I alŭ școlei poporale superióre din Câmpenĭ, va se ḑică pe când era în alŭ 4-lea anŭ de școlă. In acestŭ diar se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din școlă câtŭ și afară de școla: o colecție bogată de diferite povĕțuirĭ primite dela învĕțătorulŭ sĕu, pe carĭ autorulŭ le-a prelucratŭ și desvoltatŭ cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoriă etc. etc. se află în acestŭ opŭ, așa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululŭ despre fumatŭ, des pre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsŭ pentru a merita sĕ nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pagine 8^0 —Prețulŭ unui esemplarŭ cu portofrancatŭ e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală e Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Pețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală.—Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulŭ 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Bunica și Nepoțelulŭ. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulŭ 10 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda sĕu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa sĕu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea III și IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la ambele 50 cr. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Catechese pentru pruncii școlarĭ din școlele poporale. După George Mey preotŭ în Schörzkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu parochŭ gr. cat. în Satu-Siugatagu, protopopulŭ distr. Mara, adm. Vicarialŭ alŭ Maramureșului etc. etc. Edițiunea II. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 05 cr.

Din trecutulŭ Silvaniei. Legendă de Victorŭ Russu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'unŭ actŭ. După A. Kotzebue localisată de Irina Sonea n. Bogdanŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ unui esemplarŭ 30 cr.

Cuvĕntărĭ bisericescĭ în tóte sĕrbătorile de peste anŭ de *Ioanŭ Papiu.* — Unŭ volumŭ de peste 24 cóle 8^0 mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, decâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învĕțatŭ a'i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară.—Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece însĕ tóte volumurile de predicĭ edate până acum, prin întocmirea sa — avĕndŭ o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumŭ de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntărĭ acomodate pentru orĭ-ce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai specialĭ de mórte, 4 la înmormântarea omenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte specialĭ; — apoi pe mai bine de patru cóle urmézá o mulțime de iertăciunĭ precedate de o introducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2—a muierei dela bărbatŭ, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorŭ dela părințĭ, 6 a fratelui sĕu surorei dela frațĭ și surorĭ, 7 — a nepoțilorŭ dela moșĭ, móșe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune, 8 — a nepoțilorŭ dela unchiu și mătușe, 9— dela némurĭ și consângenĭ mai depărtațĭ, 10—dela consoțĭ de aceeașĭ ocupațiune 11—dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuțĭ și dela toțĭ creștinii adunațĭ. Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebralĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ bisericescĭ, tomulŭ III, scrise de Ioanŭ Papiu.—Acestŭ tomŭ cuprinde predicĭ pe Duminecĭ și se estinde pe 12 cóle 8^0 mare.—Prețulŭ unui esemplarŭ spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicŭ sĕu **concordanțele tradițiunei** în douĕ limbĭ—română și latină, tracteză despre primatulŭ bisericei și se estinde pe 22 cóle 8^0 mare. —Scrisŭ de Ioanŭ Papiu.—Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ și lăudat și de foile străine.—Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sĕu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulŭ lui espuse în modŭ popularŭ de profesorulŭ Dr. Iosifŭ Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. —Acestŭ opŭ, care se estinde pe 11, cóle 8^0, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețulŭ numai de 50 cr esemplariulŭ spedatŭ franco.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ scolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostŭ profesor de s. scriptură, catechetică și meto dică în seminariulŭ archidiecesanŭ din Blașiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgărașŭ.—Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică româna este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băiețilorŭ noștri, ér ceremoniele bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. In note se arată și procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ față cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fiă unŭ îndreptarŭ în mâna catechețilorŭ, învĕțătorilorŭ și a părințilorŭ la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilorŭ băiețĭ.—Prețulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ,— care pórtă clausula aprobărei prea ven. Ordinariatŭ metropolitanŭ din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8^0, avêndŭ mai multe poesii în textŭ, — este 1 fl

Omiliile celui dintre sfințĭ Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-Aurŭ la epistolele sfântului apost. Paulŭ către Titu și Filemonŭ. Traduse de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 60 cr.

Dumneḑeésca liturgie a celui dintru sânțĭ părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ compusă din operele acelui sântŭ părinte, de Ioanŭ Boroșiu parochŭ gr. cat. și ases. consist. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 40 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl.30, în legătură de luxŭ 2.50—2.80

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla (Sz-ujvár. — Transilvania), unde se cumpĕră acțiile tuturorŭ băncilorŭ române cu prețurile cele mai bune.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.